

Sygn. akt XII C 2289/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2019 r

Sąd Okręgowy w Poznaniu ,Wydział XII Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Maria Taront

Protokolant : sekr. sąd. Agata Łąkowska- Niemier

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank SA z siedzibą w W.

przeciwko N. N. , (...) spółka z o.o. z siedzibą w N.

o zapłatę

1. oddała powództwo

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

/-/ Maria Taront

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym dnia 29 października 2018 roku do (...) w L. powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego radcą prawnym, wniósł o zasądzenie od pozwanej N. N. kwoty 133.717,29 zł (przy czym co do kwoty 101.630,44 zł - wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty) oraz zasądzenie zwrotu kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż dochodzona przedmiotowym powództwem wierzytelność wynika z umowy kredytu numer (...), zawartej dnia 31 maja 2016 roku, zawartej pomiędzy powodem a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, która to umowa została poręczona przez pozwaną N. N.. Środki z kredytu zostały uruchomione przez powoda w dniu 2 czerwca 2016 roku. Wpłacanie rat kredytu w kwotach i terminach odbiegających od przyjętego harmonogramu spowodowało naliczanie przez powoda odsetek umownych za opóźnienie. Następnie, z uwagi na niewywiązanie się przez kredytobiorcę ze zobowiązania na rzecz powoda, skierował on do kredytobiorcy i poręczyciela wezwanie do zapłaty, a następnie wypowiedzenie umowy. Wskutek upływu okresu wypowiedzenia roszczenie stało się wymagalne w dniu 26 marca 2017 roku.

Na kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem składa się: kapitał wymagalny w kwocie 101.630,44 zł, odsetki od należności niespłaconej w terminie, naliczone do dnia 28 października 2018 roku w kwocie 30.872,13 zł oraz koszty, opłaty i prowizje w kwocie 1.214,72 zł. Nadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz odsetek umownych od kwoty kapitału wymagalnego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W dniu 22 listopada 2018 roku referendarz sądowy w (...) w L. stwierdził brak podstaw do wydania w niniejszej sprawie nakazu zapłaty i na podstawie art. 505 [33] § 1 k.p.c. postanowił przekazać sprawę do rozpoznania sądowi właściwości ogólnej strony pozwanej, jakim jest S. O. w P..

Po przekazaniu sprawy do tutejszego Sądu, zarządzeniem z dnia 14 grudnia 2018 roku pełnomocnik powoda został wezwany do wykazania umocowania zgodnie z art. 68 zd. pierwsze k.p.c., dołączenia pełnomocnictwa zgodnie z art. 89 § 1 zd. pierwsze i drugie k.p.c. oraz uiszczenia uzupełniającej opłaty sądowej w kwocie 5.014,00 zł - w terminie 14 dni pod rygorem umorzenia postępowania, a ponadto do złożenia dokumentów, o których mowa w pozwie wraz z odpisem pozwu - w terminie 14 dni pod rygorem zawieszenia postępowania.

Powód pismem datowanym na dzień 10 stycznia 2019 roku wykonał wskazane wyżej zobowiązanie, a nadto w całości poparł żądanie pozwu. Oprócz tego strona powodowa wniosła o przeprowadzenie wszystkich dowodów wskazanych przez powoda w pozwie oraz w piśmie procesowym z dnia 10 stycznia 2019 roku, a także o rozpoznanie sprawy pod nieobecność przedstawiciela powoda, a w przypadku niestawiennictwa pozwanej wydanie wyroku zaocznego w warunkach art. 339 k.p.c. zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności. Ponadto powód w oparciu o art. 194 § 3 k.p.c. wniósł o wezwanie dodatkowo do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanej (...) sp. z o.o. jako odpowiedzialnej solidarnie (kredytobiorca) – i w tym zakresie o zasądzenie od w/w spółki roszczenia wskazanego w petitum pozwu solidarnie z pozwaną N. N., jak również zasądzenie od kredytobiorcy solidarnie z pozwaną N. N. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Sąd przychylił się do wniosku powoda i wezwał (...) sp. z o.o. do udziału w sprawie.

Pismem z dnia 28 lutego 2019 roku pozwani, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego radcą prawnym, w odpowiedzi na pozew i pismo powoda z dnia 10 stycznia 2019 roku wnieśli o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wskazanych w uzasadnieniu pisma na okoliczności w tymże piśmie wskazane oraz rozpoznanie sprawy i przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność pozwanych lub ich pełnomocnika.

Pozwani zakwestionowali roszczenie zgłoszone pozwem zarówno co do zasady jak i co do wysokości, uznając je za niezasadne, a przede wszystkim niewykazane. Pozwani podnieśli, iż przedmiotowa umowa zawiera zapisy sprzeczne z przepisami prawa powszechnego oraz zasadami współżycia społecznego, a tym samym zapisy nieważne i niewiążące. W ocenie pozwanych prowizje, które zobowiązana była ponieść pozwana spółka w związku z zawarciem umowy, są rażąco niewspółmierne i niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Pozwani wskazali także, iż mimo przeniesienia przy zawieraniu umowy własności środków pieniężnych na zabezpieczenie wierzytelności powoda w kwocie 8.695,65 zł, powód nie zaliczył pobranej przez niego kaucji na poczet wymagalnych zobowiązań. Nadto pozwana N. N. wskazała, iż o fakcie poręczenia kredytu udzielonego pozwanej spółce dowiedziała się dopiero po zapoznaniu się z treścią pozwu i jej zdaniem musiało dojść do niewyartykułowanego przedłożenia dokumentów przez przedstawiciela powodowego banku, zawierających oświadczenie o poręczeniu przez osobę fizyczną.

, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 maja 2016 roku pomiędzy powodem a pozwanym (...) sp. z o.o. została zawarta umowa kredytu „Kredyt Obrotowy – operacyjny ratalny” o numerze (...). Umowa została zawarta na kwotę 155.434,78 zł na okres 72 miesięcy, w czasie których miało dochodzić do spłaty kredytu w ramach systemu spłat „równa rata”. Kredyt oprocentowany był oprocentowaniem stałym w wysokości 0,00 %.

Na kwotę kredytu składały się:

- a) kwota 86.956,52 zł z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności kredytobiorcy,
- b) kwota 8.695,65 zł na zabezpieczenie wierzytelności Banku,

- c) kwota 4.347,83 zł stanowiąca prowizję za weryfikację prowadzonej działalności i otoczenia przedsiębiorstwa,
- d) kwota 260,87 zł opłaty prowizyjnej z tytułu gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis ((...)) udzielanej przez Bank (...),
- e) kwota 55.434,78 zł stanowiąca prowizję za udzielenie kredytu.

Kredyt został zabezpieczony na kilka sposobów, opisanych w punkcie V umowy. Po pierwsze, doszło do zawarcia umowy przeniesienia własności środków pieniężnych (kaucja) w wysokości 8.695,65 zł. Po drugie, treść umowy wskazuje, że został wystawiony weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową dla Banku z wystawienia kredytobiorcy, poręczony przez poręczyciela N. N.. Po trzecie, jako że kredyt został udzielony w ramach programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku (...)”, w konsekwencji został on zabezpieczony gwarancją Banku (...), zgodnie z którą Bank ten miał wypłacić powodowi kwotę gwarancji za zobowiązanie kredytobiorcy wynikające z przedmiotowej umowy, co stanowić miało 60% kwoty kapitału zobowiązania na dzień wezwania Banku (...) do zapłaty. Po czwarte, w celu zabezpieczenia spłaty wierzytelności z tytułu przedmiotowej umowy, pomiędzy powodem a pozwaną N. N. została zwarta w dniu 31 maja 2016 roku umowa poręczenia o numerze (...), zgodnie z którą poręczyciel nieodwołalnie i bezwarunkowo zobowiązał się względem Banku wykonać wszelkie zobowiązania za dłużnika, wynikające z umowy kredytu w przypadku, gdy dłużnik nie wykona ciążących na nim zobowiązań w terminie i na warunkach określonych w umowie kredytu. Pozwana N. N. jako poręczyciel poręczyła za zobowiązania pozwanej spółki bezterminowo i całym swoim majątkiem, biorąc na siebie odpowiedzialność za spłatę umowy kredytu solidarnie z dłużnikiem głównym. Po piąte, kredytobiorca udzielił pełnomocnictwa do dysponowania środkami zgromadzonymi na rachunkach prowadzonych dla kredytobiorcy w powodowym banku.

Na mocy § 8 Części Ogólnej Umowy Bank mógł wypowiedzieć umowę kredytu w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę któregokolwiek z warunków udzielenia kredytu, niewykonanie lub nieterminowe regulowanie przez kredytobiorcę zobowiązań wobec banku, w szczególności w przypadku, gdy kredytobiorca zalega w całości lub części z zapłatą dwóch rat kredytu i pomimo wezwania do zapłaty nie spłaci zaległości w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Dowód: umowa kredytu – k. 30-33; umowa poręczenia – k. 34.

Pozwana spółka złożyła w dniu 31 maja 2016 roku dyspozycję uruchomienia środków do umowy kredytu, którą to dyspozycję powód zrealizował w dniu 2 czerwca 2016 roku, kiedy to kredyt został wypłacony pozwanej spółce.

Dowód: dyspozycja uruchomienia środków do umowy kredytu – k. 50; dyspozycja uruchomienia kredytu/polecenia przelewu – k. 51.

Pozwana spółka wpłacała raty kredytu przez niedługi okres czasu, a następnie zaprzestała regulowania zadłużenia.

Dowód: historia rachunku kredytu - k. 52-53.

W związku z brakiem spłaty kredytu powód pismami z dnia 2 grudnia 2016 roku wystosował do pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty w terminie 14 dni roboczych pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu i skierowania sprawy do windykacji, z jednoczesną informacją o możliwości ubiegania się o restrukturyzację zadłużenia przez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłat kredytu.

Dowód: ostateczne wezwania do zapłaty z dowodami doręczenia – k. 55-59.

Z uwagi na niedotrzymywanie przez pozwaną spółkę warunków udzielenia kredytu, tj. nieterminowe regulowanie przez kredytobiorcę zobowiązań wobec banku, pismem z dnia 25 stycznia 2017 roku powód wypowiedział umowę kredytową numer (...) z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, licząc od dnia następnego po otrzymaniu pisma, jednocześnie wzywając do zapłaty przeterminowanego zadłużenia i informując, iż brak wpłaty

przeterminowanego zadłużenia w okresie wypowiedzenia umowy spowodowuje, że po upływie 30-dniowego okresu wypowiedzenia cała należność kapitałowa stanie się natychmiast wymagalna.

Dowód: wypowiedzenie umowy kredytowej - k. 35, potwierdzenie nadania i doręczenia przesyłki - k. 36-37.

Nadto pismem z dnia 25 stycznia 2017 roku powód poinformował pozwaną N. N. jako poręczyciela o wypowiedzeniu umowy kredytu, zawartej z pozwaną spółką.

Dowód: wypowiedzenie umowy kredytowej kierowane do poręczyciela - k. 38, potwierdzenia nadania i doręczenia przesyłki - k. 39-40.

Z uwagi na upływ okresu wypowiedzenia wierzytelność została w dniu 26 marca 2017 roku postawiona przez powoda w stan wymagalności.

Z uwagi na fakt zabezpieczenia kredytu gwarancją Banku (...) w dniu 30 kwietnia 2018 roku Bank ten wypłacił powodowi kwotę gwarancji udzielonej w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis za zobowiązanie pozwanej spółki w wysokości 49.728,26 zł, co – zgodnie z umową łączącą oba banki – stanowić miało 60% kwoty kapitału zobowiązania na dzień wezwania Banku (...) do zapłaty.

Dowód: wyciąg z rachunku, na który Bank (...) dokonał przelewu tytułem gwarancji – k. 61.

Pismem z dnia 19 lipca 2018 roku powód ponownie wezwał pozwanych do zapłaty, kierując do nich ostateczne przedsądowe wezwania do zapłaty.

Dowód: ostateczne przedsądowe wezwania do zapłaty – k. 41-46.

Z uwagi na brak spłaty zadłużenia powód zdecydował o podjęciu czynności na drodze postępowania sądowego.

Kwota roszczenia dochodzonego pierwotnie przez powoda została stwierdzona wyciągiem z ksiąg banku, z którego wynikało, że na dzień 29 października 2018 roku figuruje w księgach banku zadłużenie pozwanego w kwocie 133.717,29 zł.

Dowód: wyciąg z ksiąg powoda k. 47.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów i kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. W ocenie Sądu nie było żadnych podstaw, by kwestionować dokumenty, na które powoływały się strony w toku postępowania. Część z nich została poświadczona przez pełnomocnika powoda za zgodność z oryginałami, co jest równoznaczne ze złożeniem dokumentu w oryginale. Jeśli zaś chodzi o kserokopie dokumentów, to pozwani nie kwestionowali autentyczności dokumentów, ani nie podnosili zarzutu braku zgodności kserokopii z oryginałami i nie domagali się złożenia dokumentów w oryginałach. Stąd Sąd uznał, że stanowią one dowód pośredni istnienia dokumentu o treści im odpowiadającej. W ocenie Sądu dowody te, w zakresie, w jakim stanowiły podstawę poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych, tworzą zasadniczo spójny i niebudzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to zasługujący na wiarę materiał dowodowy. Już w tym miejscu zaznaczyć należy jednak, iż czym innym jest przedłożenie dokumentów niebudzących wątpliwości co do ich autentyczności, a czym innym ustalenie, czy wierzytelność w tej dokumentacji wskazana rzeczywiście przysługuje powodowi. Dodatkowo czyniąc ustalenia faktyczne Sąd uwzględnił zgodne twierdzenia stron w trybie art. 229 k.p.c. oraz twierdzenia strony, którym przeciwnik nie zaprzeczył w trybie art. 230 k.p.c. Sąd częściowo dał również wiarę zeznaniom pozwanej - w części, w której korelowały one z resztą zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawowa reguła dowodowa postępowania cywilnego, wyrażona w art. 6 k.c., wskazuje, iż to na podmiocie, który z danego faktu wywodzi skutki prawne ciąży obowiązek udowodnienia tegoż faktu. Strona, która nie przytoczy wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodzenia co do tych okoliczności na niej spoczywał, Sąd zaś powinien wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 roku, I ACa 613/12 LEX nr 1294695). Znamienne jest, iż Sąd zawsze zobowiązany jest rozważyć, czy twierdzenia strony powodowej uzasadniają uwzględnienie powództwa i czy uwzględnienie żądań nie naruszy obowiązujących przepisów, negatywny zaś wynik takich rozważań skutkować musi wydaniem wyroku oddalającego powództwo. Twierdzenia, na których opiera się powództwo muszą być wiarygodne i klarowne, a nadto poparte materiałem dowodowym. Rzeczą powoda nie może być zaś dochodzenie wierzytelności wątpliwych, a przy tym rolą Sądu nie jest prowadzenie dochodzenia w celu uzupełnienia bądź wyjaśnienia twierdzeń stron, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997/6 – 7/76).

W niniejszej sprawie to na stronie powodowej ciążyło udowodnienie faktu przysługiwania jej wierzytelności wobec pozwanych - i to zarówno co do zasady, jak i wysokości. Mając na uwadze powyższe, rolą powoda było w pierwszej kolejności udowodnienie istnienia wierzytelności. W ocenie Sądu powód obowiązkowi temu podolał, przedkładając umowę kredytu na okoliczność istnienia zobowiązania między stronami. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo Bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939, tj. z dnia 25 października 2018 r. – Dz. U. z 2018 r. poz. 2187) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Z kolei zgodnie z art. 353 § 1 k.c. zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Z uwagi na złożony do akt dokument oraz fakt, iż samej okoliczności zawarcia umowy nie zaprzeczyła strona pozwana, Sąd stwierdził, że samo istnienie zobowiązania uznać należy za udowodnione.

Kolejnym krokiem winno być wykazanie przez powoda wysokości roszczenia oraz sposobu naliczenia należności dochodzonych od pozwanych w niniejszym postępowaniu. Okoliczności przytoczone przez stronę powodową budzą jednak wątpliwości. Zdaniem Sądu materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że wysokość żądania znajduje oparcie w złożonej dokumentacji, a odsetki i prowizje wyliczono w sposób prawidłowy. Z przedstawionych przez powoda dokumentów nie sposób ustalić, jaka była rzeczywista wysokość długu dochodzonego przed w niniejszym postępowaniu. W konsekwencji niewykazanie wysokości roszczenia skutkowało oddaleniem powództwa. Co znamienne, w odpowiedzi na pozew pozwani podnieśli szereg zarzutów, do których powód w żaden sposób się nie odniósł. Pomimo twierdzeń strony pozwanej, która zakwestionowała fakt obciążenia jej dochodzoną kwotą, strona powodowa nie weszła ze stanowiskiem tym w żadną polemikę i nie złożyła żadnych dalszych dowodów, wykazujących zasadność dochodzonej pozwem kwoty.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wątpliwości Sądu wzbudziła wysokość należności głównej dochodzonej w niniejszym postępowaniu, na którą składały się: kwota z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności kredytobiorcy, kwota na zabezpieczenie wierzytelności Banku, kwota opłaty prowizyjnej z tytułu gwarancji udzielanej przez Bank (...), kwota stanowiąca prowizję na weryfikację prowadzonej działalności i otoczenia przedsiębiorstwa oraz kwota stanowiąca prowizję za udzielenie kredytu.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana zakwestionowała po pierwsze zasadność oraz wysokość pobranych przez powoda prowizji za weryfikację prowadzonej działalności i otoczenia przedsiębiorstwa oraz prowizji z tytułu udzielenia kredytu. Możliwość pobierania prowizji i opłat przez bank ma swoje oparcie w art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo Bankowe, zgodnie z którym, w istocie, bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności. Zgodnie z treścią umowy kredytu łączącej powoda z pozwaną spółką (§ 6 pkt 1 Części Ogólnej Umowy - Warunki Umowy Kredytu) bank pobiera opłaty

i prowizje za wykonanie czynności pozostających w związku z zawartą umową kredytu w wysokości obowiązującej w Tabeli Opłat i Prowizji, stanowiącej załącznik do umowy kredytu. Zadaniem Sądu było zatem w niniejszej sytuacji porównanie kwot stanowiących ustalone w umowie kredytu prowizje z zapisami znajdującymi się we wskazanym wyżej załączniku.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż zgodnie z treścią umowy łączącej powoda z pozwaną spółką w dniu uruchomienia kredytu od kredytobiorcy pobrana została kwota w wysokości 4347,83 zł tytułem prowizji za weryfikację prowadzonej działalności i otoczenia przedsiębiorstwa. Znamienne jest jednak, iż zgodnie z Tabelą Opłat i Prowizji (karta 66-67) weryfikacja działalności gospodarczej/przedsiębiorstwa dokonywana przez Bank podlega opłacie/prowizji w wysokości 200 zł. Z uwagi na powyższą oczywistą sprzeczność zapisów obciążenie pozwanego kwotą 4347,83 zł nie znajduje więc żadnego uzasadnienia, tym bardziej, iż kwota ta zdaje się nie odpowiadać typowej wartości świadczeń realizowanych w ramach tej prowizji. Wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez kredytodawców powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie. Pobierane opłaty za czynności związane z obsługą kredytu nie mogą bowiem stanowić dodatkowego źródła wzbogacenia powoda celem obejścia przepisów prawa. Zakres kosztów związanych z czynnościami kredytu determinujący ich wysokość musi zaś zostać przedstawiony w taki sposób, aby w świetle doświadczenia życiowego oraz logiki nie budził żadnych wątpliwości. Tymczasem kwota wskazana przez stronę powodową nie ma żadnego przełożenia na możliwe rzeczywiste koszty w tym zakresie, do uznania czego wystarcza już samo doświadczenie życiowe. Nadto pozwany nie przedłożył żadnego dowodu, który wskazywałby na rzeczywistą wysokość poniesionych w tym zakresie wydatków. Prowizja nałożona na stronę pozwaną za czynności związane z obsługą kredytu świadczy więc o niezasadnym mnożeniu rzekomych kosztów, które w rzeczywistości stanowią dodatkowe wynagrodzenie za korzystanie ze środków strony powodowej. Z tych względów żądanie powoda co do tej części roszczenia Sąd uznał za wątpliwe i nieudowodnione.

W dalszej kolejności wskazać trzeba, że umowa kredytu przewidywała, iż w dniu uruchomienia kredytu od kredytobiorcy zostanie pobrana kwota 55.434,78 zł tytułem prowizji za udzielenie kredytu. Przy próbie porównania wskazanego zapisu umowy z zapisami zawartymi w Tabeli Opłat i Prowizji okazuje się, iż w załączniku tymże znajduje się lakoniczna informacja, iż za udzielenie kredytu obowiązuje „prowizja zgodnie z warunkami wynikającymi z umowy kredytu”. Powyższe stwierdzenie nie pozwala w żaden sposób na ocenę zasadności wysokości omawianej prowizji. Jako że w umowie kredytu załączonej do pozwu nie wskazano sposobu kalkulowania wynagrodzenia należnego powodowi - żądanie pozwu w omawianym zakresie Sąd także uznał za budzące wątpliwości i nieudowodnione.

W ramach powyższych rozważań zauważenia wymaga dodatkowo, że w przedmiotowej umowie powód zastrzegł prowizje, opłaty i zabezpieczenia za udzielenie kredytu w łącznej kwocie 68.478,26 zł, przy kwocie uzyskanej przez kredytobiorcę na cel operacyjny w wysokości 86.956,52 zł. Biorąc pod uwagę wysokość kosztów kredytu w stosunku do wielkości udzielonego kredytu, koszty te należy uznać za wygórowane i zawierające w sobie nadmierny element obciążenia kredytobiorcy, prowadzący do zaburzenia równowagi stron. Stosunek powyższych kwot budzi wątpliwości Sądu także w zakresie przepisów o odsetkach maksymalnych. Za sprzeczne z prawem należy uznać bowiem te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla kredytodawcy źródło dodatkowego zysku, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych.

Znamienne jest także, że zastrzeżenia umowne dotyczące opłat muszą podlegać ocenie, czy dane zapisy mieszczą się w dozwolonej stronie swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie, a w konsekwencji, czy dane zapisy umowy są sprzeczne z ustawą. Zadaniem Sądu jest kontrola pod kątem zabezpieczania obrotu gospodarczego przed zjawiskami niepożądanymi, które pod pozornością zgodności z przepisami nie mogą być chronione z uwagi na przekroczenie swobody kontraktowania. Granice swobody kontraktowania wyznaczają zaś, oprócz przepisów prawa - zasady współżycia społecznego. Uprawnienie do badania zasadności żądań pozwu w tym zakresie daje Sądowi przepis art. 58 k.c. Zgodnie z jego treścią czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest także czynność prawna

sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. W ocenie Sądu wymienione wyżej postanowienia umowne zostały zastrzeżone przez powoda w wysokości przekraczającej możliwą do zaakceptowania granicę, wobec czego - oprócz tego, co Sąd zważył powyżej - uznać należało je nadto za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, zwłaszcza z tradycyjną zasadą uczciwości i rzetelności kupieckiej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 lipca 2000 roku w sprawie IV CKN 85/00 wskazał, iż ocena zgodności umów z zasadami współżycia społecznego została pozostawiona sądom dokonującym jej na podstawie znajomości zjawisk ekonomicznych i społecznych wyprowadzonej z doświadczenia życiowego. W świetle powyższego uznać należy, że prowizje i opłaty pobierane przez powoda winny prowadzić do wyrównania rzeczywistych kosztów poniesionych w związku z wykonaniem danej czynności – a te zastrzeżone przez Bank w niniejszej sprawie nie znajdują uzasadnienia w zyskach osiągniętych w ramach normalnej i rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej, a nadto kłócą się z kwotami wskazanymi w stanowiącej załącznik do umowy Tabeli Opłat i Prowizji oraz wzbudzają wątpliwości na gruncie przepisów o odsetkach maksymalnych. Podsumowując, mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd uznał roszczenia pozwu w zakresie prowizji za niewykazane co do wysokości.

Ubocznie Sąd wskazuje na kolejną nieścisłość w zgromadzonym materiale dowodowym. Wysokość opłaty prowizyjnej z tytułu gwarancji Banku (...) wskazana w pozwie (karta 14) jest inna od wysokości wskazanej w umowie kredytu (karta 30) – najpierw mowa o kwocie 227,04 zł, a następnie o kwocie 260,87 zł. Od profesjonalnego podmiotu, jakim jest powód, oczekuje się wysoce starannego działania – a pojawiające się w niniejszym materiale dowodowym nieścisłości nie pozwalają Sądowi na uznanie wysokości roszczenia za wykazane.

Kolejny zarzut strony pozwanej, wyrażony w odpowiedzi na pozew, dotyczył pobrania a niezaliczenia przez powoda tzw. kaucji na poczet wymagalnych zobowiązań kredytobiorcy. Zgodnie z art. 102 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo Bankowe w celu zabezpieczenia wierzytelności banku dłużnik lub osoba trzecia może przenieść określoną kwotę w złotych lub w innej walucie wymiennej na własność banku. Bank nie ma obowiązku zwrotu części kwoty przyjętej na własność, równej niespłaconej sumie zadłużenia wobec banku, odsetek i prowizji oraz innych kosztów poniesionych przez bank w związku z odzyskaniem wierzytelności. W niniejszej sprawie, zgodnie z zapisami umowy kredytu, w dniu uruchomienia kredytu doszło do przeniesienia własności środków pieniężnych na zabezpieczenie wierzytelności Banku w kwocie 8.695,65 zł. Ze złożonych przez stronę powodową dokumentów nie wynika jednak, aby powyższa kwota została zaliczona na poczet wymagalnych zobowiązań, a na ten cel właśnie suma ta została pobrana – zgodnie bowiem z punktem VIII podpunktem a) umowy środki pozostałe na rachunku kaucji po okresie obowiązywania kaucji miały zostać przekazane na częściową przedterminową spłatę kredytu, bez odrębnej dyspozycji kredytobiorcy. Brak konsekwencji powoda w tej kwestii także budzi wątpliwości Sądu co do prawidłowości wyliczenia wysokości należności dochodzonej niniejszym postępowaniem.

Idąc dalej, wskazać należy, iż faktem jest, że umowa kredytu jest w niniejszej sprawie podstawą łączącego strony stosunku zobowiązaniowego. Umowa odwołuje się jednak do innych dokumentów, między innymi Harmonogramu Spłat, wskazując np. w § 4 punkcie 4 umowy, iż kredytobiorca zobowiązuje się dokonywać w okresie objętym umową spłat rat w terminach, kwotach i na rachunek wskazany w aktualnym Harmonogramie Spłat, czy też podając w § 4 punkcie 6 umowy, iż spłata następuje zgodnie z Harmonogramem Spłat. Dokumentu tego powód nie złożył jednak do akt. Brak jest zatem podstaw do ustalenia pełnej treści stosunku zobowiązaniowego, w konsekwencji nie jest wiadome, jak skalkulowano odsetki, a co za tym idzie, w jaki sposób obliczono przedmiotową wierzytelność. Tym samym, w oparciu o przedstawiony przez powoda materiał dowodowy Sąd nie mógł dokonać weryfikacji wyliczonej przez stronę powodową i dochodzonej niniejszym pozwem kwoty. W ocenie Sądu brak było natomiast podstaw do prowadzenia dowodów z urzędu celem ustalenia okoliczności, które powinna wykazać strona powodowa, gdyż naruszałoby to podstawowe zasady procesu cywilnego, jakimi są zasada kontradiktoryjności i równości stron tym bardziej, że w niniejszej sprawie powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Także z uwagi na to, zdaniem Sądu, roszczenie wskazane w pozwie nie mogło uzyskać przymiotu wykazanego co do wysokości. W sprawie zaistniał jednak poza tym szereg innych okoliczności, omówionych wyżej, które całościowo doprowadziły do oddalenia powództwa.

Z uwagi na powyższe ustalenia pokrótce należało odnieść się do ostatniego zarzutu, podniesionego w odpowiedzi na pozew, w którym pozwani wskazują, iż pozwana N. N. o fakcie poręczenia kredytu udzielonego pozwanej spółce dowiedziała się dopiero po zapoznaniu się z treścią pozwu. Sąd uznał powyższe twierdzenia pozwanej za niewiarygodne. Na umowie poręczenia widnieje podpis pozwanej, a w treści umowy kredytu mowa jest o poręczeniu celem zabezpieczenia, więc pozwana nie może tłumaczyć się swoją niewiedzą. Sąd ocenił twierdzenia w tym zakresie za nieudowodnione i złożone jedynie na użytek niniejszego postępowania.

Podsumowując stwierdzić należy, iż przytoczone powyżej okoliczności nie pozwalają skutecznie dokonać prawidłowej oceny żądania pozwu, stwierdzić, z czego dokładnie wynika i na jakiej podstawie została naliczona dochodzona pozewem należność, a tym samym, czy roszczenie strony powodowej jest zasadne. W zaistniałym stanie faktycznym powód nie sprostął ciężarowi dowodu i tym samym nie podołał wykazaniu wysokości należności, do czego był zobowiązany na podstawie art. 6 k.c. Zgodnie z art. 232 zd. 1 k.p.c. to na stronach spoczywa ciężar prowadzenia postępowania dowodowego dla stwierdzenia faktów, z których strony te wywodzą skutki prawne. Nie ulega wątpliwości, że to na powodzie ciążył obowiązek wykazania wszystkich przesłanek świadczących o istnieniu roszczenia pieniężnego i faktycznego zakresu tego roszczenia. Pełnomocnik powoda w tym zakresie miał możliwość przytoczenia określonych twierdzeń oraz zgłoszenia stosownych wniosków dowodowych. Przedstawione przez stronę powodową dowody nie wystarczyły jednak na uznanie, że powodowi przysługuje względem pozwanych wierzytelność w dochodzonej pozewem wysokości. Podkreślić należy, że powód, kierując do Sądu określone żądanie, ma obowiązek je wykazać. Nie czyniąc tego naraża się na negatywne konsekwencje procesowe. W przedmiotowej sprawie strona powodowa nie uczyniła zadość tym obowiązkom, a w konsekwencji, wobec nieprzytoczenia twierdzeń uzasadniających istnienie roszczenia w żądanej wysokości, przedmiotowe powództwo – jako niewykazane co do wysokości - należało oddalić w całości.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Koszty postępowania obciążają stronę przegrywającą proces, która zobowiązana jest zwrócić stronie przeciwnej koszty niezbędne dla celowego dochodzenia jej praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie powództwo zostało oddalone w całości, w związku z czym powód winien zwrócić pozwany poniesione przez nich koszty postępowania w wysokości 5.417,00 zł. W skład tej kwoty wchodzi wynagrodzenie pełnomocnika pozwanych wysokości 5.400,00 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) oraz opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

SSO Maria Taront

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować uzasadnienie,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron,
3. za 14 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia 21 maja 2019 roku SSO Maria Taront